

Wpływ rozumienia posiadanej władzy i związanej z tym reaktywności sercowo-naczyniowej na twórcze rozwiązywanie problemów.

Kreatywność i rozwiązywanie problemów są ważne w wielu dziedzinach życia, na przykład w biznesie, środowisku akademickim lub rządowym, zwłaszcza gdy rozwiązania i pomysły muszą mieć wysoką jakość. Kreatywność może pomóc w znalezieniu odpowiednich i satysfakcjonujących rozwiązań w przypadku zarówno abstrakcyjnych jak i społecznych problemów i konfliktów. Kreatywność (a co za tym idzie: jakość) rozwiązania zależy nie tylko od kreatywności rozumianej jako cecha osoby, ale także od różnych wpływów społecznych. Dobrze widać to w przypadku problemów natury społecznej, które często nie są dobrze ustrukturyzowane i mają wiele potencjalnych rozwiązań. W literaturze istnieją ustalenia sugerujące, że kreatywność jest wyższa u osób posiadających większą władzę. Samą władzę można tu zdefiniować jako asymetryczną kontrolę nad cenionymi zasobami w relacjach społecznych.

Osoby posiadające władzę mogą ją rozumieć na dwa różne sposoby: jako osobistą szansę, koncentrując się na realizacji własnych celów, lub jako odpowiedzialność za osoby od nich zależne. Sposób, w jaki ludzie rozumieją swoją władzę, może się zmieniać w zależności od sytuacji dla tej samej osoby, np. ktoś może interpretować swoją pozycję szefa w miejscu pracy jako szansę na realizację swoich ambicji, ale jednocześnie pojmować swoje rodzicielstwo jako odpowiedzialność za dobrostan dzieci.

Wcześniejsze badania nad reaktywnością układu krążenia na stres wykazały, że wzorce reakcji fizjologicznych są ważnymi predyktorami naszego zachowania. W szczególności, sercowo-naczyniowy wzorec wyzwania jest predyktorem lepszego wykonywania rozmaitych zadań. Wzorec wyzwania jest również częściej obserwowany u osób o większej władzy, a w szczególności władzy, którą traktują jako osobiste osiągnięcie lub okazję do zrobienia czegoś, w przeciwieństwie do odpowiedzialności za innych. Postrzeganie stresu jako wyzwania oznacza, że widzimy sytuację jako wymagającą, ale możliwą do opanowania. Alternatywą jest postrzeganie sytuacji stresowej jako zagrożenia, kiedy uważamy, że nie jesteśmy w stanie znaleźć rozwiązania.

Skoro władza rozumiana jako szansa wiąże się z sercowo-naczyniowym wzorcem wyzwania, co z kolei wiąże się z lepszym wykonywaniem zadań w ogóle, to efekt ten powinien być widoczny również w przypadku twórczego rozwiązywania problemów - zwłaszcza, że wcześniejsze badania pokazują, że wyższa władza jako taka zwiększa kreatywność. Traktowanie władzy jako możliwości prawdopodobnie wiązałoby się również z większą motywacją wewnętrzną, co z kolei powinno jeszcze bardziej poprawić kreatywne rozwiązywanie problemów. Władza rozumiana jako odpowiedzialność sprawia, że ludzie są bardziej otwarci na rady innych, więc być może również osłabia kreatywność poprzez bardziej konserwatywne podejście i dopuszczanie większego wpływu innych ludzi. Wiąże się to również z wzorcem sercowo-naczyniowym zagrożenia i mniej efektywnym wykonywaniem zadań.

Główna hipoteza tego projektu mówi, że postrzeganie władzy jako szansy (w przeciwieństwie do postrzegania jej jako odpowiedzialności) pozwala przewidywać wyższy poziom kreatywności w rozwiązywaniu problemów, w czym pośredniczy wzorec sercowo-naczyniowy wyzwania.

W celu sprawdzenia hipotez badawczych zaplanowano dwa badania online (w sumie 1000 uczestników) i badanie laboratoryjne (300 uczestników) obejmujące ciągły, nieinwazyjny pomiar aktywności układu sercowo-naczyniowego.

Pomiary fizjologiczne oferują wiele korzyści w stosunku do tradycyjnych metod samoopisowych i eksperymentalnych, takich jak możliwość ciągłego monitorowania reakcji uczestników, bez błędów związanych na przykład z niedoskonałościami pamięci uczestników lub potrzebą aprobaty społecznej.

Temat ten jest ważny ze względu na to, jak powszechne są korzyści płynące z kreatywności, zarówno dla ludzi, którzy mają władzę, jak i dla tych, którzy są zależni od ich decyzji i pomysłów. Wyniki tego projektu będą również interesujące dla specjalistów nie tylko z dziedziny psychologii, ale praktycznie we wszystkich kontekstach, w których osoby posiadające władzę społeczną muszą podejmować decyzje i rozwiązywać problemy, zwłaszcza problemy słabo ustrukturyzowane, takie jak często bardzo złożone problemy natury społecznej.